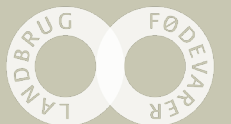

Praktiske og økonomiske udfordringer ved efterafgrøder og alternativer

Af Marianne Haugaard-Christensen,
SEGES Planteinnovation

SEGES

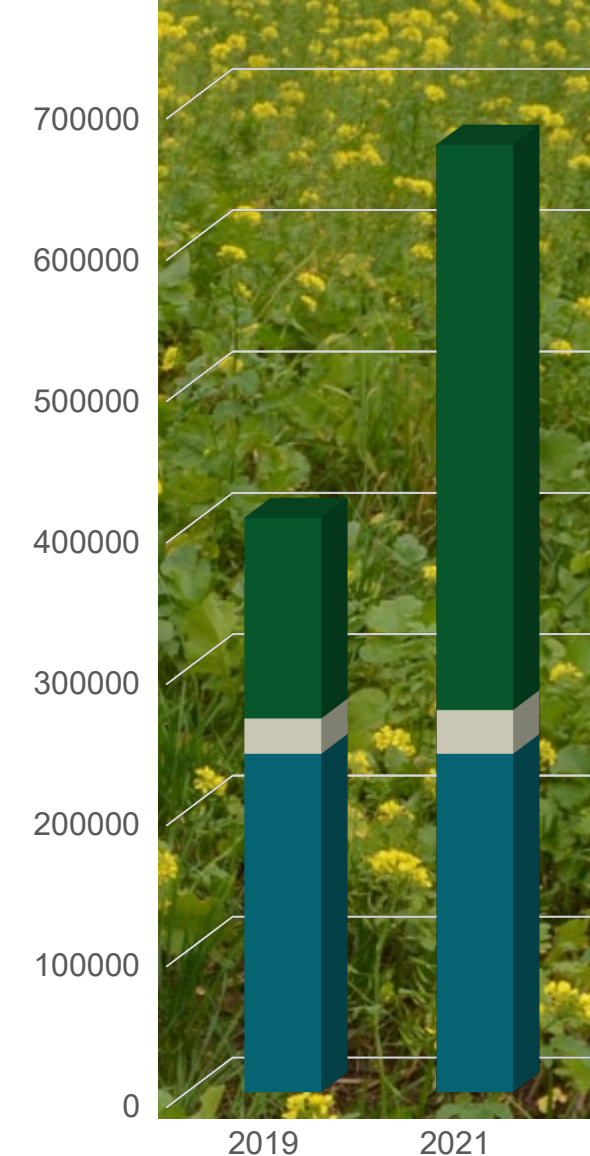
Emner

- Krav til efterafgrøder i 2019 og frem
- Betydning for sædskiftet
- Case: svinebedrift på lerjord
 - Økonomiberegning – konsekvens af valg af efterafgrøder, tidlig sået vintersæd, nedsat N-kvote og brak.
- Tommelfingerregler for valg af efterafgrøder og alternativer på planteavls- og svinebrug

Krav til areal med efterafgrøder i 2019 og frem

- Pligtige efterafgrøder – **ca. 240.000 ha**
- Husdyrefterafgrøder – **anslået 25.000 ha** (stiger til ca. 31.000 ha i 2021)
- MFO-efterafgrøder – kan samtidig anvendes som pligtig/husdyr-efterafgrøde
- Målrettede efterafgrøder 2019 – **142.000 ha**
- I 2021 skal målrettet kvælstofregulering være fuldt indfaset, og dermed langt større krav til målrettede efterafgrøder

Efterafgrøder bliver dermed en af vores største afgrøder

SEGES

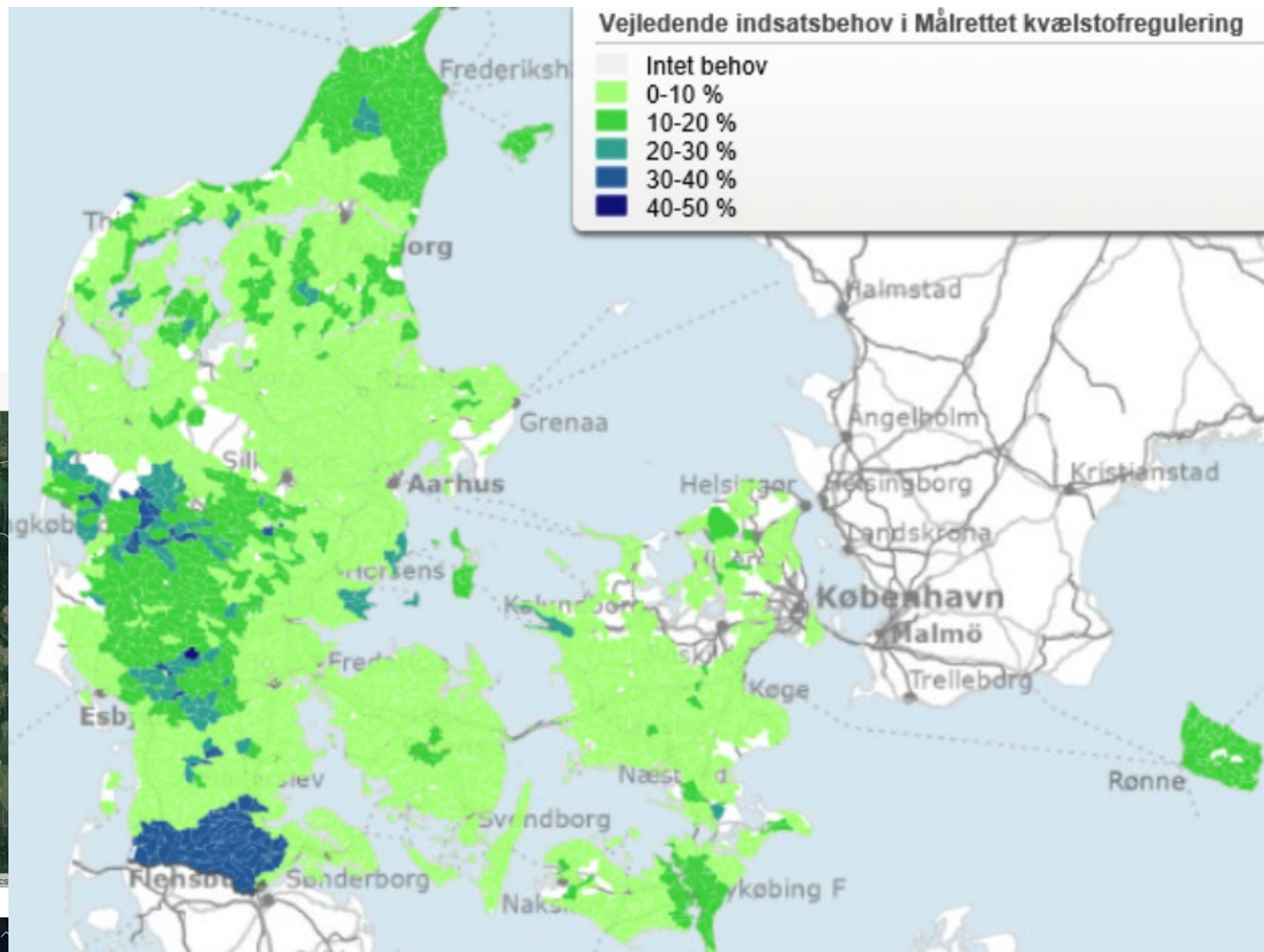
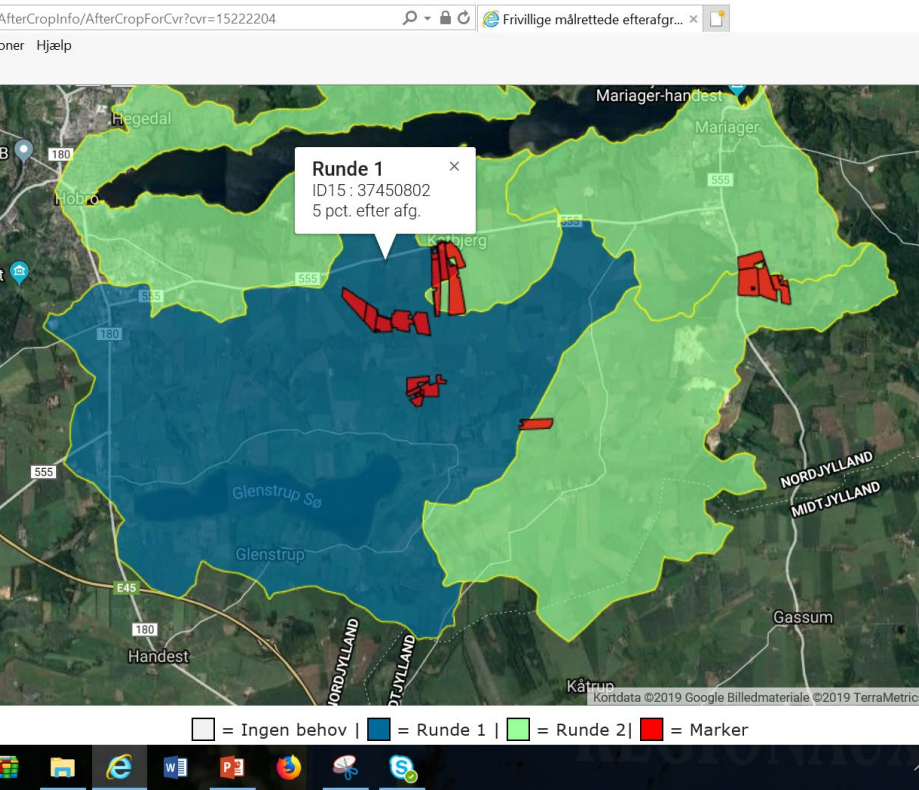
■ Pligtige ■ Husdyr ■ Målrettede

Krav til målrettede efterafgrøder eller alternativer i 2019

Se dit krav på Landmand.dk

Målrettede efterafgrøder 2019
→ Gå til efterafgrøder

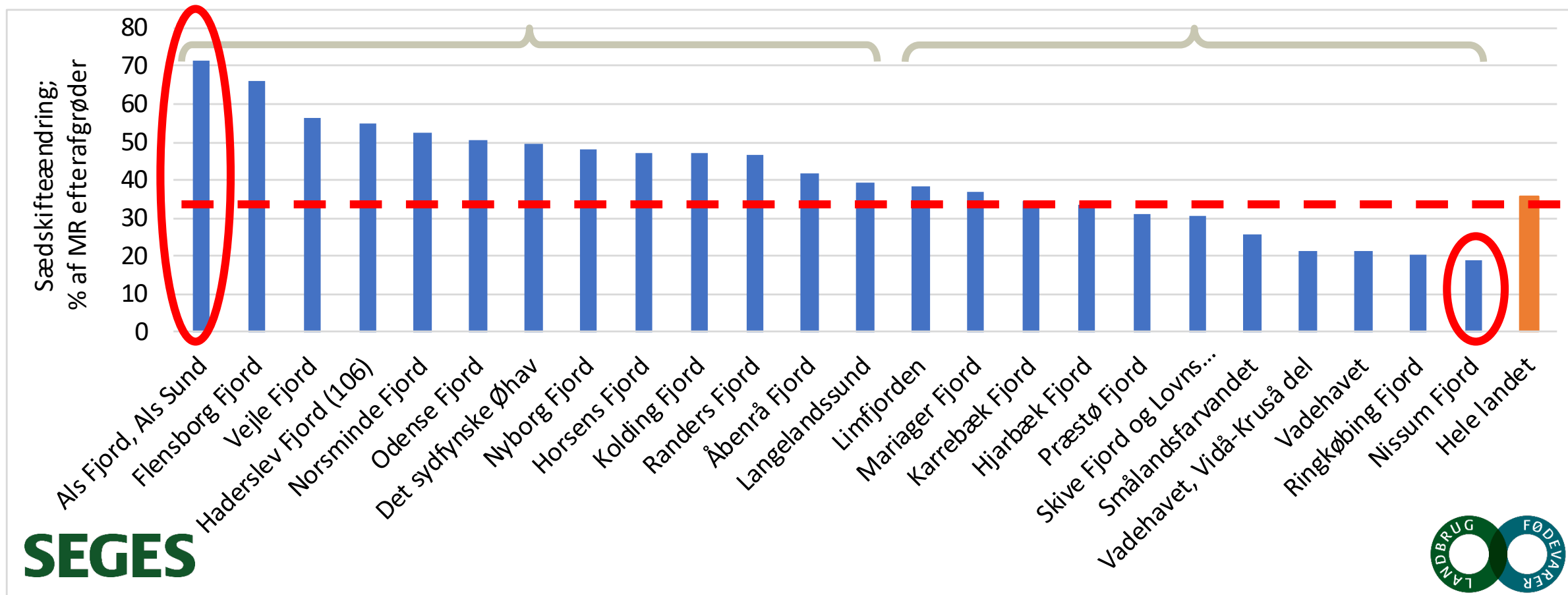

Et stort efterafgrødeareal kræver sædskifteændringer

Analyse af sædskifteændringer på grund af krav om ekstra målrettede efterafgrøder på ca. 400.000 ha i 2021:

Østjylland og Fyn: 40-70 pct.

Vestjylland og Sjælland: 20-40 pct

Analyse af Søren Kolind Hvid, SEGES, december 2017. Beregnet ud fra arealanvendelsen i 2016

Hvorfor er sædskifteændring problematisk?

Skift fra vintersæd til vårsæd betyder blandt andet:

- Mindre udbytte i hkg pr. ha
- Mindre udbytte i protein – har betydning for bedrifter der anvender egen kornavl til foder samt hvor der afregnes for proteinindhold ved salg
- På visse jordbundstyper er vårsæd en usikker afgrøde
- Og kan på bedrifter der opfodrer egen kornavl, let koste 2-3.000 kr. pr. ha

Ændret dækningsbidrag, kr. pr. ha

	Lerjord	Sandjord
Svinebedrift	2-3.000 kr. pr. ha	600-1000 kr. pr. ha
Planteavlsbedrift	1-2.000 kr. pr. ha	0
Maltbyg	200-1.000 kr. pr. ha	1.000 kr. pr ha
<i>Uden sædskifteændring</i>	<i>160 kr. pr. ha</i>	<i>40 kr. pr. ha</i>

- Modsat kan mere vårsæd afhjælpe problemer med græsukrudt!

Stort efterafgrødeareal og udfordringer

- Problemer med etablering af efterafgrøder indenfor fristen 20. august og begrænsning i arter
 - Høst af hovedafgrøde
 - Vejrtilingelser omkring 20. august
- Usikkerhed om efterafgrøderne kan godkendes i en kontrol
 - Evt. etablering af ekstra efterafgrøder for at dække sig ind
- Mindre fleksibilitet i sædskiftet – bedriften bliver låst med krav om et vist vårsædsareal

Mulighed for brug af alternativer til efterafgrøder – i 2019 kan der også anvendes alternativer til målrettede efterafgrøder

Muligheder for alternativer til efterafgrøder

Virkemiddel		= 1 ha efterafgrøde
Nedsat N-kvote*		93 kg N / 150 kg N
Tidlig stået vintersæd		4 ha
Brak langs vandløb og søer	Kan i 2019 kun anvendes som alternativ til pligtige efterafgrøder	0,25 ha
Brak		1 ha
Mellemafgrøder		2 ha
Energiafgrøder		0,8 ha
Separering og forbrænding af fiberfraktion		870 kg N afbrændt
Evt. nye alternativer**		?

*) Nedsat N-kvote ved tilskud til målrettede efterafgrøder i 2019 er for planperioden 2018/2019. Som alternativ til pligtige efterafgrøder og evt. obligatoriske efterafgrøder i efteråret 2019, er nedsat N-kvote i planperioden 2019/2020.

***) Præcisionsjordbrug, Intelligente randzoner, andet...

Økonomisk konsekvens – caseberegning svinebedrift på lerjord

Sædskifte:

65 pct. vinterhvede
15 pct. vinterraps
20 pct. vårbyg

Krav til efterafgrøder i 2019

Pligtige og MFO-efterafgrøder: 17 pct
Husdyr: 0 pct
Målrettede efterafgrøder: 15 pct
I alt krav om 32 pct. efterafgrøder eller alternativer

Overvejelser ved efterafgrøder og alternativer:

Bedriften kan etablere 20 pct. efterafgrøder uden sædskifteændring

- Ved sædskifteændring fra vintersæd til vårsæd forventes udbyttetab på 20 hkg pr. ha (fra gnsn. 80 til 60 hkg pr. ha)

30 pct. af vintersæden kan normalt etableres ved tidlig såning senest 7. september

- Der regnes ikke med ekstra omkostninger eller udbytteændringer

Der regnes derudover på nedsat N-kvote og braklægning

- Ved nedsat N-kvote indregnes mistet udbytte inkl. protein
- Ved braklægning indregnes mistet udbytte på 70 hkg pr. ha (tilpasses på bedriften). Vil ikke harmoniproblemer.

Caseberegning - metode

Beregning er lavet i hjælperegnearket "[Økonomisk optimering ved krav om efterafgrøder](#)"

- Regnearket beregner konsekvens (tab i dækningsbidrag) som følge af krav om efterafgrøder, hvor kravet opfyldes med efterafgrøder eller alternativer til efterafgrøder
- Regnearket indregner gældende kvælstofnormer.
 - Indregning af tab for manglende proteinindhold i korn (ved opfodring/salg med protein-korrektion)
- Det vil sige, at beregningen ikke alene er konsekvens af efterafgrøder.

Økonomisk konsekvens – caseberegning svinebedrift på lerjord

Efterafgrødegrundareal: 300 ha

Virkemiddel ved krav om 32 pct. efterafgrøder i 2019	Mistet DB* inkl. tilskud til målrettede efterafgrøder, 529 kr./ha (ca. 24.000 kr. ialt)
Efterafgrøder uden sædskifteændring + tidlig sået vintersæd + nedsat N-kvote (7,3 pct)	Ca. 6.000 kr. på bedriften
Efterafgrøder uden sædskifteændring + nedsat N-kvote (11 pct)	Ca. 15.000 kr. på bedriften
Efterafgrøder (12 pct. efterafgrøder kræver sædskifteændring)	Ca. 60.000 kr. på bedriften
Efterafgrøder uden sædskifteændring + tidlig sået vintersæd + brak (70 hkg/ha)	Ca. 125.000 kr. på bedriften

*) Dækningsbidraget er DB efter stykomkostninger og variable maskin- og arbejdsomkostninger (uden forrentning og værditab)
Kornpris på 125 kr. pr. hkg
Indregnet tab på ca. 11.000 kr. som følge af kvælstofnormer

Økonomisk konsekvens – caseberegning svinebedrift på lerjord

Efterafgrødegrundareal: 300 ha

Virkemiddel ved krav om 32 pct. efterafgrøder i 2019	Mistet DB* inkl. tilskud til målrettede efterafgrøder, 529 kr./ha (ca. 24.000 kr. ialt)
Efterafgrøder uden sædskifteændring + tidlig sået vintersæd + nedsat N-kvote (7,3 pct)	Ca. 6.000 kr. på bedriften
Efterafgrøder uden sædskifteændring + nedsat N-kvote (11 pct)	Ca. 15.000 kr. på bedriften
Efterafgrøder (12 pct. efterafgrøder kræver sædskifteændring =45 ha)	Ca. 60.000 kr. på bedriften Hvis kornpris 115 kr./hkg - så mistes ca. 50.000 kr.
Efterafgrøder uden sædskifteændring + tidlig sået vintersæd + brak (70 hkg/ha)	Ca. 125.000 kr. på bedriften Hvis udbytte 60 hkg/ha - så mistes ca. 90.0000 kr.

*) Dækningsbidraget er DB efter stykomkostninger og variable maskin- og arbejdsomkostninger (uden forrentning og værditab)

Kornpris på 125 kr. pr. hkg

Indregnet tab på ca. 11.000 kr. som følge af kvælstofnormer

SEGES

Tommelfingerregler for valg af efterafgrøder eller alternativer på planteavls- og svinebedrifter

Virkemiddel	Svinebrug lerjord	Svinebrug sandjord	Planteavlsbrug* lerjord	Planteavlsbrug*) sandjord
Efterafgrøder, uden sædskifteændring	Foretrækkes altid		Foretrækkes altid / Kvotereduktion som erstatning for efteraf- grøder for de første 15 pct. efterafgrøder	
Tidlig sået vintersæd	Anvendes med vintersæd der kan etableres senest 7. september. • Frarådes hvis problemer med græsukrudtsarter. • Middeludbyttet stiger som gennemsnit over en årrække, men større variation fra år til år. • Øget risiko for manganmangel, goldfodsyge, havrerødsot			
Nedsat N-kvote, + sædskifteændring	Foretrækkes op til 30 pct. efterafgrøder	Foretrækkes op til 15 pct. efterafgrøder	Foretrækkes op til 35 pct. efterafgrøder	
Brak + sædskifteændring	Foretrækkes hvis udbyttet i vårsæd er under 35-40 hkg pr. ha (afhængig af omkostningen til overførsel af husdyrgødning + ekstra dyrkningsomkostninger til arealet)		Foretrækkes hvis udbyttet i vårsæd er under 45-50 hkg pr. ha (afhængig af ekstra dyrkningsomkostninger til arealet)	

Tommelfingerregler for valg af efterafgrøder eller alternativer på planteavls- og svinebedrifter

Virkemiddel	Svinebrug lerjord	Svinebrug sandjord	Planteavlsbrug* lerjord	Planteavlsbrug*) sandjord
Efterafgrøder, uden sædskifteændring	Foretrækkes altid		Foretrækkes altid / Kvotereduktion som erstatning for efteraf- grøder for de første 15 pct. efterafgrøder	
Tidlig sået vintersæd	Anvendes med vintersæd der kan etableres senest 7. september. • Frarådes hvis problemer med græsukrudtsarter. • Middeludbyttet stiger som gennemsnit over en årrække, men større variation fra år til år. • Øget risiko for manganmangel, goldfodsyge, havrerødsot			
Nedsat N-kvote, + sædskifteændring	Foretrækkes op til 30 pct. efterafgrøder	Foretrækkes op til 15 pct. efterafgrøder	Foretrækkes op til 35 pct. efterafgrøder	
Brak + sædskifteændring	Foretrækkes hvis udbyttet i vårsæd er under 35-40 hkg pr. ha (afhængig af omkostningen til overførsel af husdyrgødning + ekstra dyrkningsomkostninger til arealet)		Foretrækkes hvis udbyttet i vårsæd er under 45-50 hkg pr. ha (afhængig af ekstra dyrkningsomkostninger til arealet)	

Udvalgte tommelfingerregler for valg af efterafgrøder eller alternativer på planteavls- og svinebedrifter

Virkemiddel	Svinebrug lerjord	Svinebrug sandjord	Planteavlsbrug* lerjord	Planteavlsbrug*) sandjord
Efterafgrøder, uden sædskifteændring	Foretrækkes altid		Foretrækkes altid / Kvotereduktion som erstatning for efteraf- grøder for de første 15 pct. efterafgrøder	
Tidlig sået vintersæd	Anvendes med vintersæd der kan etableres senest 7. september. • Frarådes hvis problemer med græsukrudtsarter. • Middeludbyttet stiger som gennemsnit over en årrække, men større variation fra år til år. • Øget risiko for manganmangel, goldfodsyge, havrerødsot			
Nedsat N-kvote, + sædskifteændring	Foretrækkes op til 30 pct. efterafgrøder	Foretrækkes op til 15 pct. efterafgrøder	Foretrækkes op til 35 pct. efterafgrøder	
Brak + sædskifteændring	Foretrækkes hvis udbyttet i vårsæd er under 35-40 hkg pr. ha (afhængig af omkostningen til overførsel af husdyrgødning + ekstra dyrkningsomkostninger til arealet)		Foretrækkes hvis udbyttet i vårsæd er under 45-50 hkg pr. ha (afhængig af ekstra dyrkningsomkostninger til arealet)	

Udvalgte tommelfingerregler for valg af efterafgrøder eller alternativer på planteavls- og svinebedrifter

Virkemiddel	Svinebrug lerjord	Svinebrug sandjord	Planteavlsbrug* lerjord	Planteavlsbrug*) sandjord
Efterafgrøder, uden sædskifteændring	Foretrækkes altid		Foretrækkes altid / Kvotereduktion som erstatning for efteraf- grøder for de første 15 pct. efterafgrøder	
Tidlig sået vintersæd	Anvendes med vintersæd der kan etableres senest 7. september. • Frarådes hvis problemer med græsukrudtsarter. • Middeludbyttet stiger som gennemsnit over en årrække, men større variation fra år til år. • Øget risiko for manganmangel, goldfodsyge, havrerødsot			
Nedsat N-kvote, + sædskifteændring	Foretrækkes op til 30 pct. efterafgrøder	Foretrækkes op til 15 pct. efterafgrøder	Foretrækkes op til 35 pct. efterafgrøder	
Brak + sædskifteændring	Foretrækkes hvis udbyttet i vårsæd er under 35-40 hkg pr. ha (afhængig af omkostningen til overførsel af husdyrgødning + ekstra dyrkningsomkostninger til arealet)		Foretrækkes hvis udbyttet i vårsæd er under 45-50 hkg pr. ha (afhængig af ekstra dyrkningsomkostninger til arealet)	

TAK og husk!

Vær altid opdateret på den seneste faglige viden

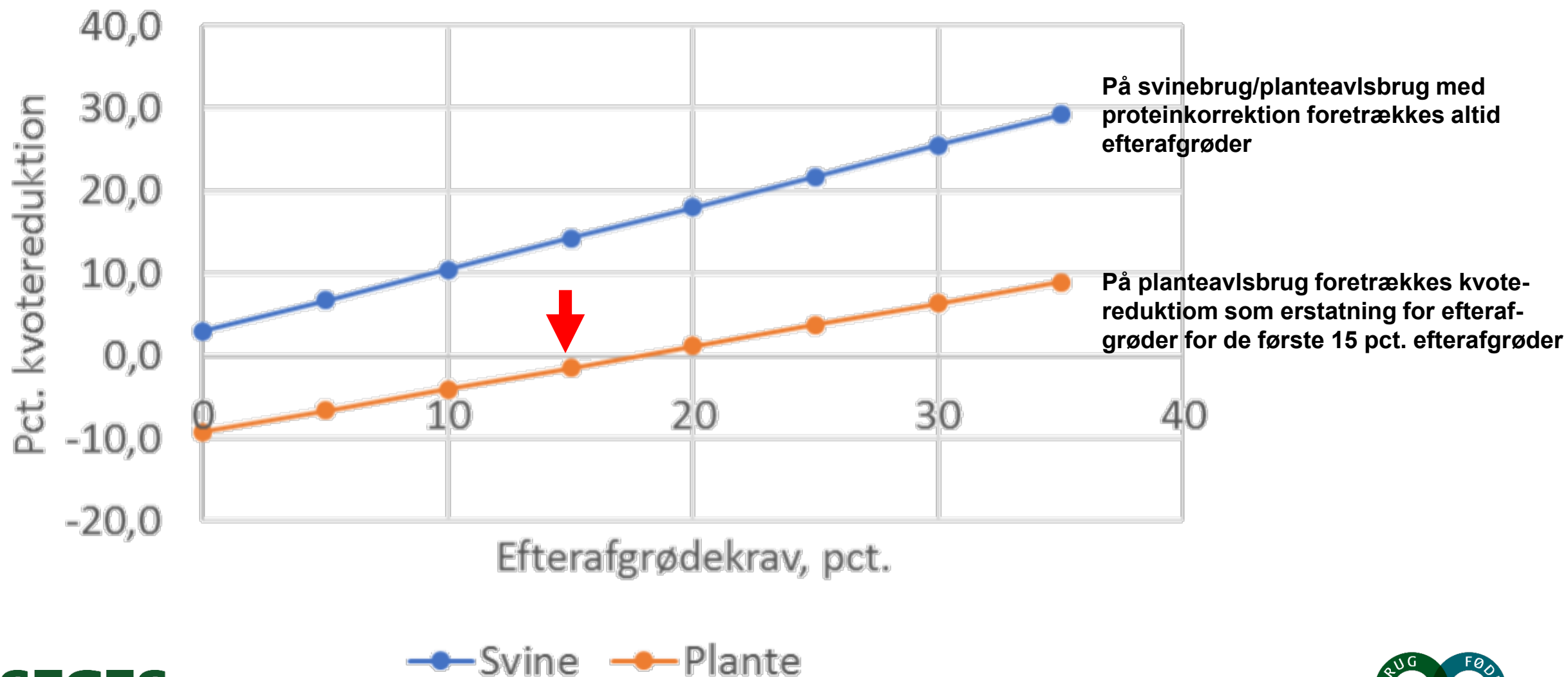
Tilmeld dig nyhedsmail om planter, miljø og natur
på www.landbrugsinfo.dk

 www.facebook.com/planteavl

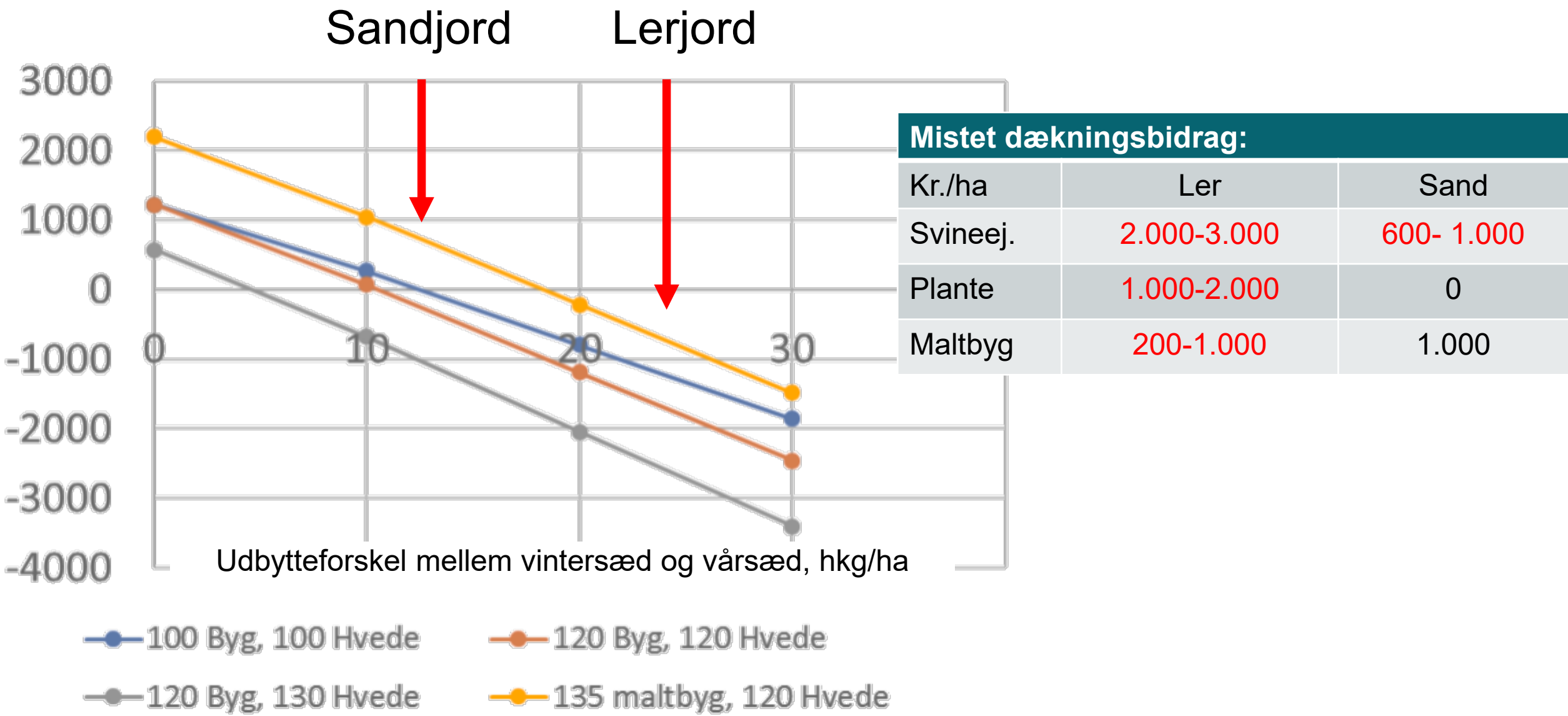

SEGES

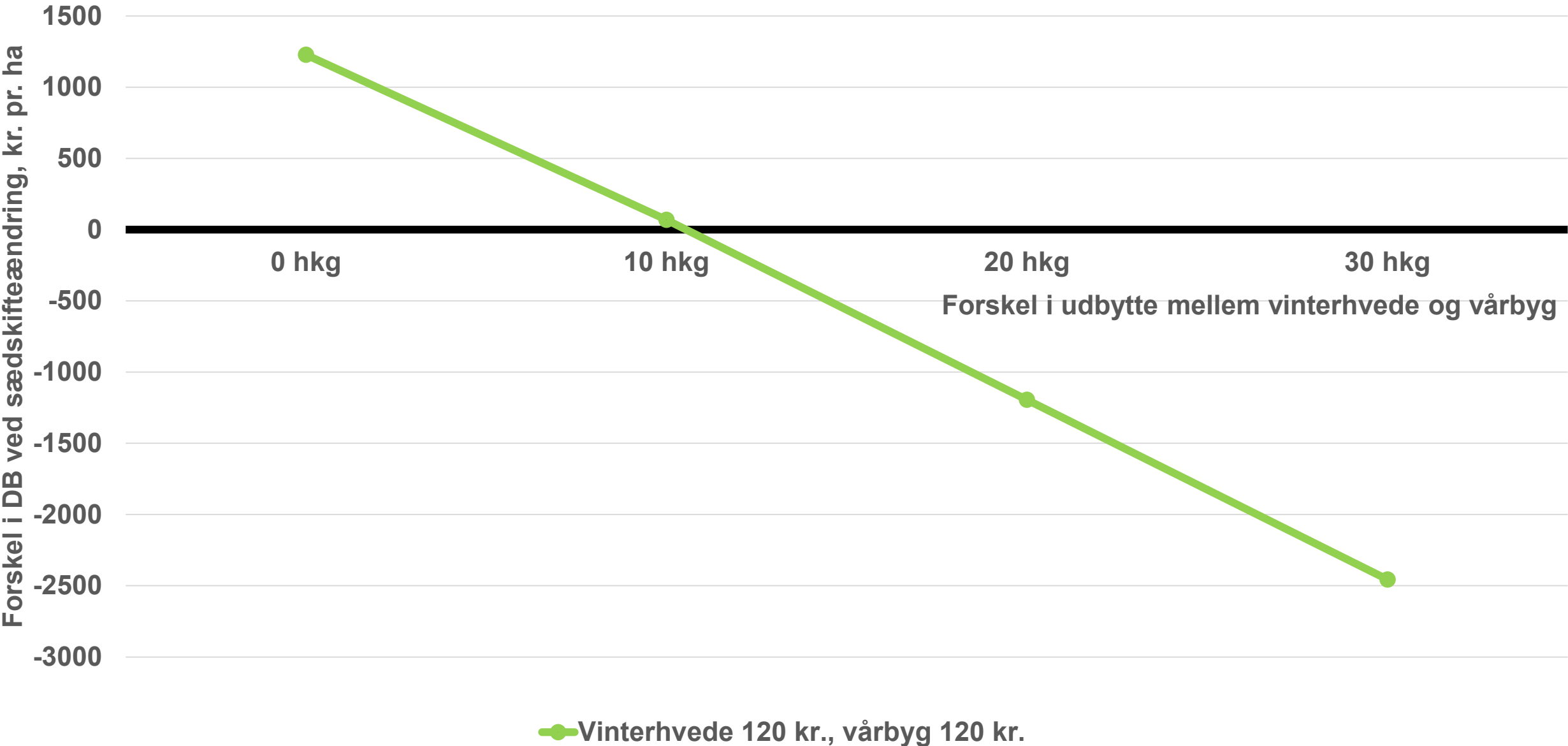
Kvotereduktion contra efterafgrøder uden sædskifteændringer

Forskel i dækningsbidrag (efter stykomkostninger og variable maskin- og arbejdsomkostninger) mellem vårbyg og vinterhvede

Eksempel på forskel i dækningsbidrag mellem vårbyg og vinterhvede på svinebrug, lerjord

Eksempel på forskel i dækningsbidrag mellem vårbyg og vinterhvede på svinebrug, lerjord

Eksempel på forskel i dækningsbidrag mellem vårbyg og vinterhvede på svinebrug, lerjord

